

DECIZIE

24 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul – Valeriu Doagă
Judecătorii – Tamara Chișca-Doneva, Dumitru Mardari,
Ala Cobăneanu, Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de lichidatorul societății cu răspundere limitată „Rasmat Impex”, întreprinderea individuală „Constantin Dogot”,

în cadrul procedurii de insolvență a societății cu răspundere limitată „Rasmat Impex” la cererea lichidatorului societății cu răspundere limitată „Rasmat Impex”, întreprinderea individuală „Constantin Dogot” privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolvent,

împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 03 februarie 2017

c o n s t a t ă

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 22 februarie 2016 s-a dispus inițierea procedurii simplificate a falimentului și dizolvarea debitorului SRL „Rasmat Impex”, fiind desemnat în calitate de lichidator ÎI „Constantin Dogot”.

La data de 08 iunie 2016 lichidatorul SRL „Rasmat Impex”, ÎI „Constantin Dogot” a depus în instanța de insolvență cerere prin care a solicitat atragerea la răspundere subsidiară a administratorului și fondatorului unic al SRL „Rasmat Impex”, Voloșciuc Iana cu încasarea de la ultima în beneficiul SRL „Rasmat Impex” a sumei creanțelor creditorilor SRL „Rasmat Impex”, în proces de insolvență în mărime de 107200,89 de lei.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 03 februarie 2017 s-a respins, ca tardivă cererea lichidatorului SRL „Rasmat Impex”, ÎI „Constantin Dogot” cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a administratorului și unicului fondator al debitorului SRL „Rasmat Impex”, Voloșciuc Iana.

La data de 27 martie 2017 lichidatorul SRL „Rasmat Impex”, ÎI „Constantin Dogot” a declarat recurs împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 03 februarie 2017 solicitând admiterea recursului, casarea hotărârii instanței de insolvență cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a cererii privind atragerea la răspundere subsidiară a administratorului și fondatorului unic al SRL „Rasmat Impex”, Voloșciuc Iana.

În motivarea recursului a invocat că, instanța de insolvență a încălcat normele

de drept material și procedural.

Sușține că, în raportul administratorului/lichidatorului de activitate în perioada de observație a debitorului se indică insuficiența masei debitoare din vina administrării organului de conducere a SRL „Rasmat Impex” – administrator și fondator unic, Voloșciuc Iana.

Afirmă că organele de conducere a debitorului nu au prezentat documentele ce țin de activitatea economico-financiară a societății, iar conducerea SRL „Rasmat-Impex” a omis cu rea-credință și în dauna creditorilor de a înainta în termenul prevăzut cererea introductivă cu privire la intentarea procesului de insolabilitate.

Consideră că responsabili de conducerea societății și aducerea ei în stare de insolabilitate, precum și prejudicierea creditorilor este administratorul SRL „Rasmat-Impex”, Voloșciuc Iana, care nu a controlat activitatea societății și nu a verificat adecvat starea economică financiară curentă a întreprinderii și urmează să suporte și să execute creanțele creditorilor în partea neacoperită de masa debitoare.

Menționează că, instanța de insolabilitate eronat a aplicat în speță dispozițiile art. 248 din Legea insolabilității.

Colegiul consideră recursul ca fiind declarat în termen, avînd în vedere faptul că, hotărîrea recurată a fost pronunțată la 03 februarie 2017 (f.d.43-46), în prezența lichidatorului ÎI „Dogot Constantin” (f.d.38-41), iar recursul a fost declarat la 17 februarie 2017 prin intermediul Curții de Apel Chișinău, fapt confirmat prin amprenta sigiliului instanței de insolabilitate aplicată pe cererea de recurs (f.d.47-51), or conform art. 8 alin.(1) din Legea insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, hotărîrile și încheierile instanței de insolabilitate pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de lichidatorul SRL „Rasmat Impex”, ÎI „Constantin Dogot” urmează a fi admis, casată hotărîrea instanței de insolabilitate și restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de insolabilitate pentru următoarele motive.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că la adoptarea hotărîrii contestate, nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii în fond, situație ce impune rejudecarea cauzei, or din acest motiv, instanța de recurs este în imposibilitate de a se expune privitor la corectitudinea aplicării normelor de drept material, atunci când fondul cauzei nu a fost cercetat.

Din materialele pricinii se desprinde că prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 22 februarie 2016 s-a admis cererea introductivă, s-a constatat insolabilitatea și s-a intentat procedura simplificată a falimentului și dizolvarea debitorului SRL „Rasmat Impex”; s-a ridicat dreptul de administrare al debitorului SRL „Rasmat Impex” și s-a propus debitorului în termen de 10 zile de la data adoptării hotărîrii de intentare a procesului de insolabilitate de a desemna o persoană fizică pentru reprezentarea intereselor societății și ale asociaților de a participa în cadrul procedurii de insolabilitate din numele debitorului; s-a desemnat în calitate de lichidator ÎI

„Constantin Dogot”. S-a obligat lichidatorul ÎI „Dogot Constantin” de a notifica creditorii despre înregistrarea cererilor de validare a creanțelor în vederea întocmirii tabelului definitiv pînă la data de 07 aprilie 2016; de a face un apel special în adresa creditorilor garantați cu propunerea de a preciza neîntîrziat bunurile asupra cărora dețin un drept preferențial; de a verifica, de a întocmi și de a prezenta instanței de insolabilitate, nu mai tîrziu de data de 22 aprilie 2016, tabelul definitiv al creanțelor și un raport amănunțit asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la insolabilitate cu menționarea persoanelor cărora le-ar fi imputabile și premisele angajării răspunderii acestora în condițiile legii. S-a stabilit ședința de validare a creanțelor și prima adunare de raportare pentru 13 mai 2016, ora 10.50, cu mențiunea că dispozitivul prezentei hotărîri se publică în Monitorul Oficial în termen de 10 zile din data adoptării (f.d.7).

La 08 iunie 2016 lichidatorul SRL „Rasmat Impex”, ÎI „Constantin Dogot”, a depus cerere privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a întreprinderii debitoare întemeiată în baza prevederilor art. 248 alin. (1) lit. e), f), și h) din Legea insolabilității prin care a solicitat încasarea din contul administratorului și fondatorului unic al SRL „Rasmat Impex”, Voloșciuc Iana a sumei creanțelor creditorilor SRL „Rasmat Impex”, în proces de insolabilitate în sumă de 107200,89 de lei (f.d.1-6).

Prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 03 februarie 2017 s-a respins ca tardivă cererea lichidatorului SRL „Rasmat Impex”, ÎI „Constantin Dogot” cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului SRL „Rasmat Impex”, în persoana administratorului și unicului fondator, Voloșciuc Iana, cu încasarea din contul acesteia a sumei creanțelor creditorilor SRL „Rasmat Impex” care nu sunt acoperite integral de masa debitoare de 107200,89 de lei (f.d.43-46).

În susținerea poziției, instanța de insolabilitate a considerat că acțiunile întreprinse de membrii organelor de conducere au fost săvîrșite cu mai bine de 2 ani de pînă la data hotărîrii de intentare a procedurii de insolabilitate, lichidatorul SRL „Rasmat Impex”, ÎI „Constantin Dogot” recunoscînd faptul că începînd cu luna august 2012, debitorul nu a mai activat.

Conform art. 1 alin. (4) din Legea insolabilității, procesul de insolabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Potrivit art.15 alin.(1) din Legea insolabilității în cazul insolabilității debitorului din culpa fondatorilor (membrilor) lui, a membrilor organului executiv sau a unor alte persoane care au dreptul de a da indicații obligatorii pentru debitor ori care pot influența în alt mod acțiunile debitorului (insolabilitate intenționată), aceștia poartă răspundere subsidiară solidară față de creditori în măsura în care bunurile debitorului sînt insuficiente pentru executarea creanțelor creditorilor.

În conformitate cu art.27 alin.(3) și (4) din Legea insolabilității, debitorul are obligația de a transmite administratorului provizoriu, în cel mult 3 zile lucrătoare de la cerere, informațiile solicitate de acesta, apreciate ca fiind necesare, cu privire la activitatea și la patrimoniul său, precum și documentele activității economice și documentele de evidență contabilă, care vor fi reținute de administratorul provizoriu spre documentare. În cazul în care informațiile și documentele prevăzute la alin.(3) nu sînt prezentate de către membrii organelor de conducere ale debitorului, aceștia vor fi trași la răspundere patrimonială subsidiară și/sau penală, sau contravențională, în modul

stabilit de lege, iar administratorul provizoriu desemnat va reconstitui, în măsura posibilităților, informațiile și/sau documentele, cheltuielile urmînd a fi încasate din contul persoanelor culpabile.

Conform art. 248 din Legea insolvenței, dacă în cadrul procesului sînt identificate persoane cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolvență a debitorului, la cererea administratorului insolvenței/lichidatorului instanța de insolvență poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolvent să fie suportate de membrii organelor lui de conducere și/sau de supraveghere, precum și de orice altă persoană, care i-au cauzat insolvența prin una dintre următoarele acțiuni: a) folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal; b) desfășurarea unei activități comerciale în interes personal sub acoperirea debitorului; c) majorarea fictivă a pasivelor debitorului și/sau deturnarea (ascunderea) unei părți din activul debitorului; d) procurarea de fonduri pentru debitor la prețuri exagerate; e) ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor contabile, a documentelor de constituire și a ștampilei; f) dispunerea continuării unei activități a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată; g) dispunerea, în luna precedentă încetării plăților, de a se plăti cu preferință unui creditor în dauna celorlalți creditori; h) nedeplinirea cererii de intentare a procesului de insolvență conform prevederilor art. 14; i) comiterea altor acțiuni care au adus daune proprietății debitorului.

Potrivit art. 76 alin.(1) din Legea privind societățile cu răspundere limitată nr.135 din 14 iunie 2007, administratorul societății poartă răspundere materială deplină pentru prejudiciile cauzate de el societății, inclusiv prin plăți ilegale făcute asociaților.

Colegiul notează că, pentru neatragerea la răspundere subsidiară a administratorului și fondatorului unic al societății debitoare insolventă, Voloșciuc Iana urmează să fie cercetate probe ce ar exclude răspunderea acestuia, precum și neîntreținerea condițiilor prevăzute de Capitolul XXXIV din Codul civil, avînd în vedere că aceasta reprezintă o formă a răspunderii delictuale, și anume: fapta ilicită, vinovăția, prejudiciul cauzat, legătura de cauzalitate între fapta comisă și prejudiciu.

Instanța de recurs reține că, răspunderea nu devine automat operantă în toate cazurile în care pasivul social nu poate fi acoperit, ci numai atunci cînd se demonstrează că prin acțiunea culpabilă și intenționată, subiecții vizați au cauzat starea de insolvență prin săvîrșirea vreuneia din faptele expres și limitativ enumerate la articolul 248 din Legea insolvenței și căror consecințe s-au materializat prin crearea, menținerea sau aprofundarea stării de insolvență, fiind necesar de a proba îndeplinirea cumulativă a condițiilor pentru atragerea răspunderii juridico-civile.

Colegiul conchide că, fapta ce se impută Ianei Voloșciuc constă în ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii al debitorului SRL „Rasmat Impex”, dispunerea unei activități a acestuia care îl duce în mod vădit la incapacitatea de plată și nedeplinirea cererii de intentare a procesului de insolvență conform prevederilor art.14, fapte în privința cărora instanța de insolvență nu a elucidat toate circumstanțele importante ale pricinii.

Analizînd circumstanțele speței prin prisma normelor de drept evocate supra, Colegiul conchide că instanța de insolvență la adoptarea soluției a reținut doar ceea ce în ședința de judecată lichidatorul ÎI „Dogot Constantin” a recunoscut faptul că începînd cu luna august 2012 debitorul SRL „Rasmat Impex” nu a mai activat. Instanța de recurs consideră că aceste concluzii sunt eronate, deoarece derivă din examinarea

superficială a împrejurărilor ce permit constatarea existenței sau lipsei temeiurilor de atragere la răspundere subsidiară a administratorului, or instanța de insolvență urma să calculeze corect curgerea termenului de atragere la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere.

Colegiul menționează că termenele indicate în art. 248 alin. (5) din Legea insolvenței urmează a fi interpretate după cum urmează: termenul de 3 ani stabilit pentru depunerea cererii de angajare a răspunderii speciale nu poate începe a curge decât după intentarea procesului de insolvență, iar termenul de 2 ani reglementat de aceeași normă este prevăzut pentru calculul limitelor temporale în care au fost comise acțiunile enumerate la art. 248 alin. (1) anterior intentării procesului de insolvență.

În acest sens, instanța de recurs menționează că, în vederea atragerii la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului nominalizați la art. 247 din Legea insolvenței, acțiunile culpabile prevăzute la art. 248 alin. (1) din aceeași lege, trebuie să fi fost comise de către aceștia cu cel mult 2 ani înainte de intentarea procesului de insolvență în privința debitorului, iar cererea cu privire la atragerea persoanelor în cauză la răspundere poate fi introdusă după intentarea procedurii de insolvență în termen de 3 ani de la data la care s-a cunoscut sau trebuia să fie cunoscut faptul că dâșii au cauzat starea de insolvență.

De altfel, Colegiul remarcă faptul că termenul de 3 ani începe a curge de la data la care s-au cunoscut circumstanțele și persoanele cărora le poate fi imputată insolvența, acest termen nefiind pasibil să curgă decât după intentarea nemijlocită a procesului de insolvență. Iar termenul de 2 ani este aplicabil în privința persoanelor cărora le poate fi incriminată starea de insolvență a debitorului exclusiv referitor la perioada anterioară insolvenței în care s-au produs acțiunile ce au condiționat-o. Or, odată cu intentarea procedurii de insolvență, membrii organelor de conducere sunt înlăturați de la administrarea și gestionarea debitorului, ei ne mai având posibilitate să comită careva acțiuni ce ar afecta negativ starea financiară a acestuia.

Prin urmare, termenul de 2 ani se extinde față de acțiunile prevăzute la art. 248 alin. (1) din Legea insolvenței în privința persoanelor cărora le pot fi incriminate aceste acțiuni, calculat la situația anterioară insolvenței, adică pînă la intentarea procesului de insolvență.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că prima instanță urma să verifice dacă la data examinării cererii introductive au fost prezentate datele contabile ale debitorului și să stabilească dacă debitorul insolvent, SRL „Rasmat Impex” ducea evidența contabilă și cine era responsabil pentru activitatea economică, pentru a putea constata gradul de responsabilitate în survenirea situației de insolvență a debitorului, or acestea urmau să fie anexate la cererea cu privire la răspunderea membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvent SRL „Rasmat Impex”, *per a contrario*, s-ar conchide că instanța de insolvență ar interpreta în favoarea administratorului SRL „Rasmat Impex”, Voloșciuc Iana, că lichidatorul nu a putut identifica cauzele *de facto* a survenirii stării de insolvență, în pofida faptului că Voloșciuc Iana avea obligația de a preda documentele activității economice și documentele de evidență contabilă lichidatorului. Însă, reieșind din cele indicate în decizia Camerei Înregistrării de Stat privind înregistrarea modificărilor datelor din Registrul de stat al persoanelor juridice din 29 decembrie 2015 (f.d.11), se conchide că, la data hotărîrii de intentare a procedurii de insolvență, Voloșciuc Iana în comun cu administratorul provizoriu ÎI „Dogot Constantin” erau administratori al debitorului SRL „Rasmat Impex”.

Astfel, în opinia Colegiului, instanța de insolvență urma să supună analizei minuțioase circumstanța respectivă.

În altă ordine de idei, instanța de recurs reține că pentru a exclude tragerea la răspundere a fostului administrator al debitorului SRL „Rasmat Impex”, Voloșciuc Iana, în temeiul art. 248 alin. (1) lit. f) din Legea insolvenței, instanța de insolvență urma să verifice dacă acțiunile administratorului întreprinderii insolvente, Voloșciuc Iana au cauzat sau nu starea de insolvență a debitorului SRL „Rasmat Impex” și la caz, urma ca să determine cine se face vinovat în cazul stării de faliment.

În acest sens, Colegiul subliniază că deși la referința înaintată de reprezentantul intimat, Voloșciuc Iana, avocatul Scifos Gheorghe a fost anexat demersul primei adresat Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău prin care solicită înghețarea datoriilor la bugetul de stat și raportul administratorului provizoriu cu privire la executarea încheierii Curții de Apel Chișinău din 10 decembrie 2015 (f.d.69-78), acestea nu au constituit obiect de examinare la etapa de cercetare a probelor în prima instanță, or înscrisurile respective nu pot fi supuse cercetării de către instanța de recurs în timp ce nu sunt respectate principiile nemijlocirii și contradictorialității procesului civil.

Prin urmare, instanța de insolvență urmează să verifice motivele care au dus la insolvența debitorului SRL „Rasmat Impex” și acțiunile administratorului acestuia, Voloșciuc Iana, în perioada în care debitorul insolvent a fost sub administrarea ultimului și să supună analizei înscrisurile descrise supra întru evitarea dubiilor care planează în acest sens.

În aceeași ordine de idei, Colegiul reține că debitorul SRL „Rasmat Impex” urma să monitorizeze starea economică a întreprinderii și să execute obligațiile asumate, având în vedere că, pînă la declararea insolvenței, de administrarea întreprinderii se ocupa Voloșciuc Iana.

Totodată, Colegiul nu poate verifica temeinicia neatragerii la răspundere subsidiară a fostului administrator SRL „Rasmat Impex”, Voloșciuc Iana în baza art. 248 alin.(1) lit. f) și h) din Legea insolvenței, în lipsa hotărîrii integrale cu privire la intentarea procedurii de insolvență a SRL „Rasmat Impex”, deoarece din dispozitivul hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 22 februarie 2016 (f.d.7), nu poate fi stabilit ce a constituit temei de constatare a insolvenței, dispunerea intentării procedurii simplificate a falimentului și dizolvarea debitorului SRL „Rasmat Impex”, or potrivit art. 241 alin. (5) din Codul de procedură civilă, în motivare se indică: circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Mai mult, instanța de recurs reține că nu sunt cercetate probe ce ar exclude răspunderea fostului administrator al debitorului SRL „Rasmat Impex”, Voloșciuc Iana în baza art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolvenței, deoarece termenul de 30 de zile indicat la art. 14 alin. (3) din aceeași lege, urmează să fie stabilit de instanța de insolvență, pentru a determina data survenirii temeiului indicat la art. 10 alin. (2) din Legea insolvenței, exigență ce reiese din prevederile art. 34 alin. (1) din legea sus-menționată care stipulează că, instanța de insolvență hotărăște, în baza aprecierii temeiului de insolvență și a faptelor constatate în cadrul examinării cererii introductive, asupra intentării procedurii de insolvență sau asupra respingerii cererii introductive.

Prin urmare, Colegiul conchide că instanța de insolvență nu a întreprins măsuri

în vederea soluționării litigiului apărut prin constatarea unor fapte necesare examinării la care instanța urma să contribuie, or prin prisma art. 118 alin. (5) din Codul de procedură civilă, în caz de necesitate instanța judecătorească (judecătorul) este în drept să propună părților și altor participanți la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.

Dat fiind faptul că, instanța de insolvabilitate a încălcat normele de drept material și procedural la soluționarea pricinii precum și a emis o hotărîre a cărei motivare contravine dispozitivului acesteia, iar lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, cauza urmează a fi rejudecată de Curtea de Apel Chișinău de un alt complet de judecată.

În acest sens, instanța de recurs precizează că la rejudecarea pricinii, instanța de insolvabilitate urmează să stabilească concret care a fost starea economică a debitorului SRL „Rasmat Impex” și care au fost acțiunile administratorului acestuia, Voloșciuc Iana, avînd în vedere susținerile lichidatorului precum că fostul administrator al debitorului ar fi ținut contabilitate fictivă sau contrară prevederilor legii și că continuarea activității debitorului l-a dus în mod vădit la incapacitate de plată și reexaminînd pricina să emită o hotărîre legală și întemeiată cu respectarea drepturilor procedurale ale părților.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se admite recursul declarat de lichidatorul societății cu răspundere limitată „Rasmat Impex”, întreprinderea individuală „Constantin Dogot”.

Se casează hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 03 februarie 2017 în cadrul procedurii de insolvabilitate a societății cu răspundere limitată „Rasmat Impex” la cererea lichidatorului societății cu răspundere limitată „Rasmat Impex”, întreprinderea individuală „Constantin Dogot” privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolvabil cu restituirea pricinii spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Dumitru Mardari

Ala Cobăneanu

Nicolae Craiu